

OD RABE
DO
MURE
str. 2

BOG DAJ
VEČJI
KUP
str. 3

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 22. oktobra • Leto II, št. 21 • Cena 10 forintov

... BOSTE KAKOR MI: PRAH IN PEPEL

V kapelici, kjer je pokopan István Széchenyi, lahko preberemo napis: "Bili smo, kakor vi, boste, kakor mi: prah in pepel." (Voltunk, mint ti, lesztek, mint mi: por és hamu.)

Dandanašnji se človek pogosto srečuje s smrtjo - teoretično v poročilih, v časopisih, po radiu, televiziji. Praktično pa skoraj nima več možnosti doživljati oziroma sodoživljati umiranje drugega človeka.

Kdor pa je kaj takega doživljal, ima nekoliko več smisla za to skrivnost. Nehote se mu vsiljuje vprašanje: Kako bo pa z menoj in kdaj se bo to zgodilo? Ali je to konec vsega? Kakšen smisel daje življenju umiranje? Vprašanja, pred katerimi sodobni človek beži, pa si kljub vsemu moramo postavljati, ker so sestavni del našega življenja. Mi kristjani verujemo in izpovedujemo vero v življenje po smrti. Toda zdi se, da ta vera za večino nima nobenega vpliva na njihovo vsakdanje življenje.

Sedanje življenje določajo posebni dejavniki: uspeh, ugled, napredovanje. Smrt je samo zadnja postaja zemeljskega življenja, postaja brez smisla - kakor konec sveta, ki nikamor ne pelje. Tudi verujoči se počuti

Náj pocsivájo
vu méri bozsem.

XVII. SREČANJE NARODNOSTNIH PREDSTAVNIKOV

V Italiji je bilo od 9. do 11. oktobra XVII. srečanje narodnostnih predstavnikov sosednjih dežel. Srečanje so letos organizirali Furlani, zato je bila prireditev v Vidmu (Udine), kajti to mesto je njihovo kulturno središče. V Vidmu živi več kot dvajset tisoč Furlanov. Tu je tudi furlanski kulturni inštitut. Tema srečanja je bila Vloga nepriznanih nacij pri oblikovanju Evrope narodov: Izkušnja in načrti "preko meja". Več kot dvesto udeležencev je prišlo iz Avstrije, Slovenije, Madžarske, Švice, Slovaške, Italije in Hrvaške. Glavni referati in tudi poročevalci manjšin so govorili največ o tem, kako bodo narodnosti

oblikovale združeno Evropo, in predvsem o tem, kako pridejo nepriznane narodnostne skupnosti do te skupne Evrope. Žalostno je, da se še najdejo v sedanji sodobni Evropi dežele, ki ne priznavajo svojih manjšin. Brez tega in brez možnosti malih narodov bodo le-te izginile, je bilo ugotovljeno na srečanju. Sožitje narodov v Evropi se je spremenilo. Nastali so konflikti oz. vojna med narodi. Kdo je kriv za to, kako iz krize? Pri odpravljanju krize dobijo naloge tudi manjšine. Treba je skupno nastopati, se skupno boriti za pravice. Največja naloga manjšin in nepriznanih manjšin je ohraniti identiteto,

saj če zgubimo še to, nas odpišejo. Veliko se je govorilo o odprtih mejah, kajti meje so zmeraj težje prehodne. Predstavniki manjšin so kritično poročali o težavah v šolstvu, kulturi. Ugotavljalo se je, da manjšine v tej regiji Evrope morajo bolje sodelovati kot dosedaj, predvsem zaradi tega, ker v nekaterih državah ostro napadajo narodnosti. Torej izziv današnjega časa zahteva, da gradimo evropsko hišo s skupnimi močmi. Veliki narodi morajo priznati, da ta hiša brez manjšin ne bo mogla obstajati.

I.P.

ujetega v ta vprašanja, tudi on "nima odgovora na vsa vprašanja", zlasti na vprašanja po smrti.

Po veri pa ve zagotovo eno: cesta življenja ni slepa ulica, ampak vodi prek smrti v globino in širino življenja z Bogom, v nedoumljivo in nepredstavljivo polnost življenja: "Kar oko ni videlo in uho ni slišalo in kar v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo." (1 Kor 2,9)

Ta dar življenja v Bogu in z Bogom prejmejo vsi tisti, ki verujejo v Jezusa Kristusa, tisti, ki sprejmejo njegov program življenja in smrti, vsi, ki pričakujejo odrešenje v življenju in smrti od Boga, odrešenje v upanju na vstajenje, ki se je uresničilo v Jezusu Kristusu. To je temelj naše vere, temelj našega upanja v življenju in smrti, temelj naše povezanosti z rajnimi.

Na dan mrtvih bomo vsi obiskali pokopališče. Nesli bomo cvetlice na grob naših rajnih sorodnikov, tam prižigali sveče. Takrat se spomnimo Jezusovih besed: "Jaz sem vstajenje in življenje." (Jn 11,25) To nam bo dalo moč, da naše zemeljsko življenje ravnamo po Jezusovem pouku in storimo čim več dobrega.

Števan Tóth
župnik

OD RABE DO MURE (1)

PUBLIKACIJA ANDRÁSA BERTALANA SZÉKELYA

Dr. András Bertalan Székely spada med redke raziskovalce na Madžarskem, ki se v svojih proučevanjih usmerjajo v preteklost in sedanjost Slovencev v Porabju in Madžarov v Prekmurju.

O Székelyevi publicistični dejavnosti s tematiko o Slovencih na Madžarskem in Madžarov v Sloveniji, pričajo mnogi zapisi, objavljeni v časopisih in revijah na Madžarskem (Magyar Nemzet, Vasi Szemle, Slovenski koledar, Narodne novine - Ljudski list) in v Sloveniji (Népszágu, Naptáru, Muratáju). Rečemo lahko, da v zadnjih desetih letih ni pomembnejše publikacije o Slovencih v Porabju in Madžarih v Prekmurju, kjer ne bi zasledili dr. Székelya kot avtorja.

V njegovi najnovejši publikaciji so zbrani prispevki iz zadnjih desetih let. Knjiga je razdeljena na dva dela, v prvem avtor obravnava Slovence na Madžarskem, v drugem pa Madžare v Sloveniji. Besedila torej segajo na območje Mure in Rabe, t. j. na prizorišče tisočletnih interetničnih povezav slovenskega in madžarskega naroda.

Publikacija je avtor opremil s krajšim uvodom, v katerem opozarja na nekatere skupne in sorodne poteze v zgodovinskem razvoju slovenskega naroda. Podobnosti in skupne razvojne značilnosti avtor razkriva v proceh osamosvajanja slovenskega in madžarskega naroda, v skupnih tradicijah, življenjskih navadah, religiji in pripadnosti evropski kulturi.

Podobnost odkriva tudi v dejstvu, da tretjina slovenskega kot tudi madžarskega naroda živi zunaj meja lastne države. Hkrati avtor ugotavlja razlike pri skrbi za zamejske rojake v Sloveniji in na Madžarskem. Etnično in refleksno povezovanje matice z zamejskimi rojaki je v Sloveniji močnejše kot na Madžarskem. Po avtorjevih besedah Slovenija "dnevno skupaj diha" z zamejskimi Slovenci in njihovimi skupnostmi. Zanimiva je tudi avtorjeva uvodna ugotovitev, da med obema narodoma v tisočletni skupni zgodovini nikoli ni bilo večjih sporov in konfliktov. (Poznavalci madžarske zgodovine

vedo, da to ne velja za druge madžarske sosesede.)

V uvodnem delu publikacije se avtor opredeli tudi do termina "Vend", ki je še vedno vzrok za številne razprave in kritične odzive. Raziskovalci narodnostnega vprašanja, zgodovinarji, slavisti, novinarji in drugi, ki so strokovno spremljali te razprave, so morali v preteklosti in tudi danes nenehno opozarjati na nesprejemljivost in neustreznost izraza "Vend" in pojasnjevati njegov nastanek in idejni naboj.

Naš avtor se že v uvodu opredeli in zapiše, da je bil izraz "Vend" v rabi v starejšem madžarskem ljudskem jeziku, hkrati pa opozori, da so na Madžarskem izraz "Vend" pogosto povezovali s teorijami, ki so zanikale dejstvo, da so Slovenci v Porabju del slovenskega naroda.

Po mnenju avtorja se je treba izrazu "Vend" izogibati tudi na Madžarskem, ker ima termin v Sloveniji slabšalen pomen. Po Székelyevem mnenju je termin lahko v rabi le kot zgodovinska kategorija, vendar s poudarkom, da so porabski Slovenci neodtujljiv del slovenskega naroda, ki pa imajo zaradi trajnega manjšinskega položaja nekatere posebnosti, ki jih je oblikovalo življenje ob madžarsko-nemški jezikovni meji.

Po uvodnih poglavjih avtor predstavi svoje krajše prispevke, pove-

zane v smiselne celote, v katerih obravnava madžarsko-slovensko duhovno povezanost. V poglavju Slovenci na Madžarskem nameni avtor pomembno mesto porabskemu rojaku Avgustu Pavlu, ki ga predstavlja kot znanstvenika, kulturnika, prevajalca, etnografa, filologa, kulturnega zgodovinarja in graditelja mostov in povezav med slovenskim in madžarskim narodom. Avtor je v svojem prispevku skiciral razmerje demokrata in humanista Avgusta Pavla do južnoslovanskih narodov in do madžarstva, njegovo "dvojno vezanost", prizadevanja za zблиževanje Slovencev in Madžarov in tudi konflikte, ki so nujno nastajali, saj je živel in deloval v času nerazumevanja, sumničenj, nezaupanja in nestrpnosti.

Dr. Székely opozarja, da je bila pred leti pot in dejavnost Avgusta Pavla ob njegovi stoletnici večstransko osvetljena in ovrednotena. Ni pa bila ob tej priliki osvetljena ena od pomembnih lastnosti

A magyarság tizenegy évszázada együtt él egy kicsiny néppel, a szlovénekkal. Régi nyelvünkben a vend népnév honosodott meg velük kapcsolatban, egyes elméletek a szlovéntől eltérő, külön népként mutatták be őket. Mivel ma Szlovéniában pejoratívnek otlik ezt az elnevezést, mi Magyarországon is kerüljük. Ha szóba hozzuk, csupán történelmi kategóriaként tesszük ezt, aláháza, hogy a szlovén nemzet elidegeníthetetlen részéről, népcsoportjáról beszélünk, nem tagadva, hogy a tartós kisebbségi lét és a magyar, német nyelvhatáron élés természetszerűleg a tömbhelyzeti, anyanyelvi szlovéniségtől eltérő sajátosságokat is kialakított bennük.

(Dr. Székely András Bertalan: A Rábától a Muráig)

ANI

V

SPOMIN

Šteri se narodimo, moremo gnauk mrejt. Tau je človeška usoda.

Če pa smrt takšoga človeka zaodi, šteri je nam blizu, šteroga smo radi meli, če je tau naš oča ali mati, mauž ali žena, brat ali sestra, prijatelj ali prijateljica, te nam je strašno bridko.

29. septembra 1992 nas je naveke zapustila

ANA HANŽEK

z Gorenjoga Senika.

Zveza Slovencev na Madžarskem, mešani pevski zbor Avgust Pavel, folklorna skupina z Gorenjoga Senika se z žalostnim srcem poslavljamo od naše Ane.

Vsi tak čitimo, ka smo zügbili pravo Slovenko. 30. lejt je bila član seniškega pevskoga zbora. Te cajt smo meli dosta nastopov. Naša draga Ana je največkrat z nami bila. Kak se je veselila, kak nas je vsigdar v dobro volo spravila! Žalostna je novica, ka vesela, prijazna Hanžekova več ne žive, se več ne veseli, njeno srce je na veke stanilo. Draga naša Ana! Nigdar te ne pozabimo. Počivaj v miru.

njegove osebnosti, t. j. njegova religiozna usmerjenost, njegova zavezanost katoličanstvu, ki je tvorilo eno bistvenih sestavin Pavlove osebnosti. To pomanjkljivost je želel dr. Székely odpraviti z opisovanjem Pavlovega odnosa do rimsko-katoliške cerkve, njegove ekumenske miselnosti, odnosa do predstavnikov Cerkve in njegovega aktivnega delovanja v skupnosti katoliških pisateljev. Na kratko opiše tudi izraze njegove religioznosti v pesniških stvaritvah in izboru prevajalskega dela. V obsežnejšem poglavju avtor obravnava izobraževanje, kulturo in

sredstva množičnega obveščanja Slovencev v Porabju. Ta poglavja so iz skupne slovensko-madžarske raziskave (Inštituta za narodnostna vprašanja in takratne Državne knjižnice Gorki), v naseljih Dobrovnik v Prekmurju in Gornjem Seniku v Porabju. Raziskava je bila leta 1987 predstavljena v Sloveniji (Lendavi) in na Madžarskem (Szombathelyu) in je dosegljiva v obeh jezikih. V zvezi s tem želim le poudariti, da prikaz šolstva, kulture in množičnih občil v Porabju raziskava končuje z letom 1986, zato v pričujoči publikaciji še niso vsebovane nekatere nove pozitivne spremembe v življenju porabskih Slovencev (npr. delovanje Zveze Slovencev na Madžarskem, nov slovenski tednik Porabje, priprave na prve TV-odaje v slovenskem jeziku na Madžarskem.)

Dr. Renata Mejak
(Se nadaljuje)

LEDAVA

PRED SPREJEMOM SPORAZUMA O ZAŠČITI MANJŠIN

Odnosi med Slovenijo in Madžarsko so že nekaj časa vzorni. Stikov in pogovorov med sosedami vedno več. V Lendavi so se tako 12. oktobra sestali predstavniki obeh vlad, iz Budimpešte sta prišla državna sekretarja Geza Entz in János Wolfart, iz Ljubljane pa vodja urada za narodnosti Peter Winkler. Skupaj s predstavniki Slovencev na Madžarskem in Madžarov iz Slovenije so govorili o zaščiti obeh manjšin. Državi naj bi namreč kmalu podpisali dvostranski sporazum o zaščiti manjšin.

Predstavniki Pomurske madžarske narodnostne skupnosti so spregovorili tudi o aktualnih temah. V ospredju so zdaj volitve. Madžarska manjšina bo imela v državnem zboru svojega poslanca, ki ga bodo izvolili 6. decembra, ko bodo v Sloveniji predsedniške in parlamentarne volitve. Obenem pa v skupnosti razmišljajo tudi o preobrazbi narodnostne organizacije. Ustanovili naj bi narodnostni zavod, ki se bo ukvarjal s strokovnimi vprašanji, predvsem s področja šolstva, kulture in informiranja, s politiko pa naj bi se pečala le narodnostna skupščina. Po spremembah v organiziranju lokalnih skupnosti pa naj bi združevala narodnostne predstavnike v občinskih svetih.

Posebne pravice madžarske manjšine v Sloveniji zagotavlja ustava. Konkretnije pa so zadeve zapisane v posameznih zakonih. Ker so ti zdaj velikokrat nedorečeni, si manjšina želi, da bi sprejeli

Na dan pogovorov med obema vladnima delegacijama so v Lendavi odprli tudi prostore Madžarskega televizijskega uredništva, ki bo pripravljalo televizijsko oddajo Mostovi. Urednik je postal dosedanji novinar tednika Népírság Sándor Szűnyogh, ki si želi sodelovanja s slovenskim uredništvom oddaje Slovenski utrinki.

zakon, ki bi vsa področja združil. Podobno si že nekaj časa prizadevajo na Madžarskem. O narodnostnem zakonu se govori

že nekaj časa. Zdaj je šel osnutek tudi v parlamentarno razpravo. Okrogla miza narodnosti zadnjega predloga ni podprla, toda János Wolfart je na srečanju v Lendavi menil, da je zakonska zaščita manjšin vendarle korak naprej pri zaščiti manjšin, predvsem pa omogoča njihovo samoorganiziranost. Narodnostim naj bi omogočal, da zdaj vzamejo usodo v svoje roke.

Peter Winkler je spregovoril tudi o odnosih med državama. Menil je, da so tako dinamični, da jim je težko slediti. Te nove razmere pa bi morali izkoristiti obe manjšini, ki nimata prednosti le zaradi poznavanja jezika, ampak poznata tudi tradicijo in kulturo obeh narodov.

Vladni delegaciji se bosta ponovno sestali 30. oktobra v Budimpešti in nadaljevali z usklajevanjem sporazuma o zaščiti manjšin.

se

KDAJ VKLJUČITI TELEVIZOR IN RADIO?

Naslednja televizijska oddaja Slovenci v zamejstvu, ki prinaša prispevke o življenju Slovencev v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, bo v torek, 10. novembra. Novinar, ki pripravlja prispevke iz Porabja, predvideva, da bo z ekipo posnel reportažo o tem, kako se uveljavlja novi in dolgo pričakovani mejni prehod med Gornjim Senikom in Martinjem. Reporterja že zdaj zanima, ali je bilo dolgoletno prizadevanje vredno truda ali ne, čeprav mu ni tuje, da se novi meddržavni prehod lepo uveljavlja, kar se najlepše kaže ob sobotah in nedeljah, pa tudi druge dni, ko je kar precej potnikov. Kažejo pa se že prve pomanjklivosti, in sicer odpiralni čas in samo meddržavnost prehoda. O vsem tem in še čem bomo slišali in videli v novembrski oddaji TV Slovenije Slovenci v zamejstvu. Oddaja bo na sporedu ob pol šestih zvečer na drugem programu, ponovili pa jo bodo v četrtek, 12. novembra, popoldne na prvem programu.

Radio Slovenija pa ima vsak ponedeljek ob osmih zvečer oddajo Sotočje, v kateri so

reportaže in drugi prispevki o Slovencih v zamejstvu, v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. V ponedeljek, 26. oktobra, zvečer bo na prvem programu Radia Slovenija (UKV in srednji val) oddaja Sotočje. Kaj bo v Sotočju iz Porabja, še natančno ne vemo, lahko pa obljubimo, da bo uvodniku z aktualno vsebino sledila zanimiva reportaža. Vsi prispevki pa so povezani s prijetno glasbo iz zamejstva in Prekmurja. Kdor želi, lahko posluša Sotočje, že ob osemnajstih, šestih, na radiu Maribor - ravno tako na UKW valovni dolžini.

Kateri pa so valovne dolžine, bomo objavili v prihodnji številki, za to oddajo pa malo "poiščite" po radijskem sprejemniku.

eR

Najnovejša oddaja SLOVENSkih UTRINKOV bo v soboto, 24. oktobra ob 10.45 uri na 2. programu madžarske televizije. V oddaji se vam bo predstavila folklorna skupina z Gornjega Senika.

PISMO IZ SOBOTE

BOG DAJ VEČJI KÜP

Eto sam bio jako kregani, ka sam tak lagvo o ženskaj pisao. Ge ne vem, ka je tou tak slaboga, gda človek po istini guči. Ali naj bou. Od toga dale mo jako pazo, ka več o ženskaj nika nemo pravo. Rajši o ženskaj spoj nemo več brodo. Nigdar ne vejš, komi se zameriš. Zna se zgoditi, ka si steri nakople cejli küp zamere. Te njemi ostane edino tou, ka nekam daleč odide, ge ga nišče gor nemre najti. Tiudi zatou mo svoj dügi jezik bole pomalej vrto pa pazo, gda mo ga pá pa tiudi komi pokazo. Zamere okoli po kiklaj se stvarno ne splača nabejrati pa zbejrati.

Tak smo pa že tiudi pri tom, o komi bi vam rad neka več povedo. Vsaki človek neka zbejra ali, kak se tou po domače bole pravi, na küp dejvle. Že kak deca, tou se dobro spoumnim, smo se špilali, ka smo eden na drigoga skakali pa se dri, boug daj večji küp. Bole kak človek raste, pa starejši gračivle, čidale več stvari zača zbejrati. Mlajši iz prvoga razreda cejle küpe kejpcev po rokaj pa žepkaj nosijo, te pa med sebov vömenjavlejo. Ovi iz ousmoga pa že rejne kejpce vö iz novin trgajo, te pa gor po stenaj kelijo, ka sterezim se lasje vöška ido. Gejo eni takšni, ka tej kejpce tak verno zbejraro, ka na stejni ne ostane niti falajčka, ka ne bi bio prekeljeni. Vej ne vela tou glij za vse mlajše, steri prijdno notri v puberteto. Eni zbejraro značke, znamke, stare knjige, bicikline, glažeke pa vsefelej drugo, ka si človek lejko zmisli. Enim te tou ostane do konca življenja.

Tem enim, ka tou ostane do konca življenja, te tou zbejranje grata že pravi betek, manija bi tomi pravli padarge. Tak eni ne vejo enjati zberati farcajgov (öngyjtö). Že jih majo puno küco, po vsej omaraj, po vsej stalažaj. Ali naš svejt je pač takšen, ka skouz kaj nouvoga vöznajde pa tak skouz novi farcajgi, nouve forme, nouve farbe vöpridejo. Tak tej naš zbiralec farcajgov nigdar nema mejra, samo išče pa brodi, ge bi novi farcajg vozašnofo. Tisti, ka indašnje stvari zbejraro so tiudi nej kaj dosta na

boukšom. Tou pa zatou, ka toga gnesden tak malo ške gej po kučaj, ka včasi steri lejta pa lejta poniica, ka kašo staro škrinjro gor najde. Te si kouli njega mislijo, ka de zdaj mer, pa si nekaj zmisli i se dogodi, ka te pa deset lejti nekšno drugo stvar išče.

Eske puno takših zbiralcov po svejti odi. Tou mislim takših, ka vsefelej vkuper nosijo. Gejo pa tiudi takši, ka nika od sebe ne dajo pa te rajši doma na küpi vkup držijo. Tou ne mislim na škrtlave lidi, to mislim na tiste, sterim je vsakšo stvar škoda tavrčiti. Zdaj si pa zmislite, ka pridete notri v eno takšo kücu, v steroj se tresti lejti stvari samo nebejraro, čisto nika pa vö iz küce nejde. Če vi ne vejte kak tou vövidi, vam ge povem, zatou ka ge tou znam. Majo tašča je takšen človek, ka bi prlej dala ta rokou, kak pa svoje stare rokajce. Zatou sam se eto jako doj svado, pa naložo na avto vse, ka je gor šlo, pa odpelo za bosanske begunce, steri so pred vojno k nam vujšli. Po Soboti so bili zakeljeni plakati, ka naj damo ta za Rdeči križ, vse ka ne nućamo več. Gda sam petič pelo, je tašča že tak mrnjavila, ka sam še njou s sebov zeo, ka de vidla, ka ge tou vse šenki ta davlem, nej pa odavlem. Tak sam ške njou steo tam püstiti, pa so jo nej vzejli. Istina ka na plakataj piše, ka lejko date vse, ka ne nućate več, so mi pravili, ali ti mi gemlema samo tisto, stero je ške kelko telko v dobrom stanji.

MIKI

OD SLOVENIJE...

TUDMANOV OBISK USPEŠEN

Slovenija ima dobre odnose s sosedi. Največ stikov je pravzaprav v zadnjem obdobju z Madžarsko, saj si politiki kar naprej podajajo roke. Najbolj nezadovoljni pa smo bili lahko v Sloveniji z odnosi s Hrvaško, saj je po osamosvojitvi obeh republik ostalo še veliko nerešenih vprašanj. Pred dnevi se je mudil na enodnevnem obisku v Sloveniji hrvaški predsednik Franjo Tuđman. Njegov obisk je ponovno odprl pot k sporazumevanju. Kmalu naj bi tako Slovenija in Hrvaška podpisali sporazum o prijateljstvu in sodelovanju.

LASTNINJENJE IN 300 TISOČ TOLARJEV

Konec oktobra naj bi se poslanci slovenske skupščine odločali, če se strinjajo z vladnim predlogom o lastninskem preoblikovanju podjetij. Najbolj zanimiv je predlog, da naj bi vsi slovenski državljani, ki bodo do 31. decembra letos dopolnili 18 let, dobili lastniške certifikate v vrednosti 300 tisoč tolarjev. Te certifikate bodo zaposleni lahko spremenili v delnice v svojih podjetjih, drugi pa v delnice investicijskih družb.

DIPLOMATSKI KONEC TEDNA V POMURJU

Na obisku v Pomurju so se pred kratkim mudili diplomati, ki predstavljajo svoje države v Sloveniji. Ogledali so si številne kulturne in zgodovinske znamenitosti pokrajine, obiskali nekaj turističnih krajev, z njimi pa sta se pogovarjala tudi predsednik Kučan in zunanji minister dr. Rupel.

ŠOLNIKI V LENDAVID

Na prvi osnovni šoli v Lendavi so se te dni sešli ravnatelj dvojjezičnih šol iz Pomurja, prišli pa so tudi njihovi kolegi iz Porabja. Posvet, ki ga je pripravila soboška enota Zavoda za šolstvo in šport Slovenije, je bil namenjen usklajevanju programa sodelovanja posameznih šol, pa tudi seznanjanju z novostmi v šolstvu tako v Sloveniji kot na Madžarskem.

KAJ MISLITE?

KAK BI VI PELALI VÉS, ČE BI VI BILI ŽUPAN? KA BI DELALI OVAK, KAK SEDANJI ŽUPANI. OD TAUGA SMO PITALI SPOŠTOVANE BRALCE.

Miška Moldovan iz Andovec:

"V našo vesi bi težko bilau kaj nauvoga djati. Zato ka se naš župan tak

Karči Krajcar z Verice:

"Če bi dja bijo župan, bilau bi, ka bi ovak delo. Tój so pauti. Vsakšo leto vozijo na njé šaudar. Več staudjezaro je že pocerano na tau, pa dojn nejmamo dobre poti, zato ka

László Sabo iz Števanovec:

"Dosta vse bi štja leko naredo za vés. Zdaj so vleklí vodovod pa dojn djesta takši ram, kama so vodovod nej potegnili. Pa nej samo tau, dapa štja elektrike tii nejga vseposedik. Gnesdén tau bi že nej bilau slobaudno njati. Če bi župan bijo, brigo bi se, aj ves pa krajina lejpa bau. Par pauti šanci so cejlo leto v trava bili. Gnauk so nej bili dola pokošeni. Natjedik (nekje) na pauti taša löjknja djestajo, ka si človak nogau vósteru, nej pa te z autom voziti po tau pauti. V tau vesi nikdar nika ne vej človak. Tisto, ka gda vodo-

birga za vés. Dvej leta, ka je župan, pa že tak dosta vse je tanapravo Andovčanom. Dobili smo vodovod, ka smo že tak dougo lejt čakali. Ka je na nikoj prišlo, tisto pomalak dá poprajti. Kak naprimer nauvi križ, zvaun. Briga se za staro lústvo pa za mladino tii. Večkrat dobijo pejnaze tisti starejši, steri nejmajo penzije ali nisko penzijo majo. Pa mlajši, gda se šaula začna. Meja je že večkrat oprejšta bila. Če bi župan bijo pa če bi bili pejnazdja, pauti bi dau napraviti. Dapa tau naš župan tak tii napravi, če baudajo pejnazdja."

voda pa motordja furt na nikoj delajo. Te bi že bauksa bilau, če ranč nej na gnauk, dapa furt malo bi z bitumenom redli poti. Samoupravni organ starejše večkrat pomaga s pejnazi. Nej sam prauto tauma, dapa djesta nad njimi takši tii, steri eno leto večstau djezaro forintov ftjup spravi iz gauštja. Steri takšo veliko gauštjo ma, tistoga bi nej tarbelo pomagati s pejnazi. Naslejdnja pa je mejni prehod. Če bi župan bijo, dočas bi odo pa píso ministrom, dučas bi nej meli stalni mejni prehod. Zato ka mi smo ranč tam, gde smo dotejgamau bili. Nam tisti mejni prehod, ka je na Gorenjom Seniki, ranč tak dalač kak Bajánšenyé."

vod popravljajo tii samo te zvej človak, gda s pipe (csapból) ne tečé voda. Pa tisto, ka samoupravni organ zdaj ranč ka dela, ka se posrečilo tanaprajti, ka nej, tau nika ne vejmo. Na tau ne mora dati, ka vej lústvo zvej v krčmej ali v bauta. Zaman ma samoupravni organ razglasno desko (hirdetótábla), tam spotkar spojlo malo lústva odi. Ta razglasna deska bi tój v sredini vesi mogla biti. Če bi dja bijo župan, dja bi skrb emo na tau. Tau, ka sam tapravo, tau ne košta pejnaza."

K.Holec

Materna rejč (21)

Pojep ali dekla

Vsakša rejč, štera lauči spole (nyelvtani nemek), dosta nevole má. Tisti, šteri ste se gdasvejta včili napriliko nemški, dobro vejte, kakše probleme so vam delali: der, die, das. Francuščina je že malo ležiša, ka má samo dva spola, moškoga pa žensko. Takšo fele formo samo dva spolnika tó: le, la. Engliška rejč je v tom tali srečna, ka samo enpar ostankov ma. Šiftam npr. pravijo, ka "una" (she). Zveksoga pa samo osební zaimki (személyes névmások) májo spol (he, she, it - on, ona, ono).

Zadnji tergč primeri kažejo, ka knjižna slovenščina tó má vse tri spole. Naš porabski guč pa začne zgibivati srednji spol (semleges nem). Mi več samo "un" pa "una" mámo. Tretje smo zgibili. Samostalnike (főnevek) srednjoga spola več tó samo bole starejši lidgé nucajo (velko blato je bilau, sunce je lepau sijalo). Mlajša generacija že bole ženske (emancipacija?) oblike niica (velka blata je bila, sunca je lepau sijala). Kak vidimo, na glagole (igék) se tau ranč tak stoji.

Tau ka ženske prejk djemčjo svejt (matriarhat?) ka če bi se že kazalo v tom gramatičnem pogledi tó. Samostalniške končnice (főnévrágok) so nej samo srednji spol dojobladale (s suncami), liki moške tó. V 70. lejtaj sam ge na Gorenjom Siniki eške čiuu etak sklanjati (ragozni): pelo je s konji. Z naglasom na konci, ka je trnok stara forma. Ništarni starci vendrak eške zdaj tii pravijo, ka: pelo je s konji. Naglas (hangsly) na začetki. Večina mlajši ludi pa gnesden že bole etak pravi (če spojlo guči slovenski): pelo je s konjami. Ranč tak kak: pelo je s kravami. Ali: špilali smo se s pojbbami, šetali smo se z deklami. Dje, dragi moji moški koleggari, kak vidite, ranč v gramatiki smo nin nej.

Ovak pa je interesantno, ka tisti rejdkí Vaugri, šteri so se kaj navčili slovenski, tó raj gučijo v ženskom spoli ka v moškom. Mirne duše pitajo moškoga tó ka: Gde si bila? Eden moj pajdaš v Ljubljani mi je tó pripovejdo, ka je njegova stara mati, štera je prišla v Slovenijo iz Gyóra (bila je Vogrinka), njemi tó vsigdar tak gučala, kak če bi dekla biu. Pa je že tresti lejt živela v Sloveniji.

Cherchez le femme! Išcite žensko!

Fr. M.

Ob prazniku občine Murska Sobota je predsednik skupščine Železne županije, Dr. Gyula Pusztai sprejel pohvalno listino te občine.

(Foto: N. Juhnov)

KAK NEBA PA ZEMLA

V času revolucije l. 1956 je pobegno v Holandijo Karči Kovač iz Andovec. Starejšo listvo gvušno ka ga pozna, če ovak nej, te po domačo mēnja Trnjarin Karči. Sto ga pa ne pozna, tistoma pa tak ta povej, ka se je z njim godilo.

"Davetnajst lejt star sam bijo, gda je revolucija vōvdarila leta 1956. Tauga reda sam v Soprona delo. Tam sam se šeto po pauti nad listvom. Nikam sam nej mogo titi, zato ka fabritja so dola stanile, varaš pa tanjati dōjn je nej bilau slobaudno. Kak sam se šeto, srečo sam eno držino z mali mlajši. Edan je štja tak mali bijo, ka nej vedo ojditi. Dja sam jim ga pomagō nesti. Prej grānice v Avstrijo so šli, dja pa z njimi. Te mi je štja ranč na pamat nej prišlo, ka v drudji rusag pobegnam. V Avstrija te že sploj dosta Vaugrov bilau. Tri tjedna sam bijo tam. Vido sam, ka listvo s papiri lejča, edni v Meriko, drudji v Holandijo dejo. Dja sam ti vzejo en papir pa sam Holandijo spiso gora. Tak sam si mislo, ka od tauga že sam baukse leko pride, kak je doma. Tri transport-dja so šli v Holandijo, dja sam v drudji transport

spadno. Etak sam prišo v Holandijo z drudji tri gezero Vaugri vret. Tam so nas rančtalali, sto kakšan poklic emo. Tak sam v tekstilno tovarno prišo. V tau fabritji sam malo slōžō, tak ka sam dola išo na jug. Tōj sam znauva v slōžbo stano. Pauti redi pa pu-pravla tau podjetje (vāllalat). Štja zdaj itak tam delam."

Sliko smo naredili še vleti, gda je Trnjarin Karči doma odo.

Kak vam šlau sparvoga v Holandiji?

"Sprvoga je sploj težko bilau. Zato ka ništja nej vedo tisti jezik goučati. Če stoj kaj pito, samo smo kumali z glavav. Z dauma

pet, šest mejsacov, mi je s plače kumar kaj ostalo. Gda smo se jezik malo bola navčili, te je že baukse bilau. Zato ka te si je že človak leko zisko takšo slūžbo, gde je bola

slōžō. Težko tak začniti, če človak samo nasē leko čaka, na drugoga nej. Sletkar sam se oženo. Tjōjpili smo en ram pa zdaj tam živim z družino. Mlajši so se tu vse vonavčili, ka je tu nej bilau malo pejnaz. Zdaj gda so že vekši, zdaj je že nam z žanauv tu bauksa. V Holandiji ti ne delijo pejnaze, za vsakši filer delati tarbej."

Kak se vam vidi tōj v Andovca, gde sta se naraudili?

"Sploj malo je tisti, steri so telko stari kak dja, pa s sterimi sam v saulo odo. Odišli so z vēsi, edan tojsē, drudji tam ta. Mena se vēs sploj vidi, dapa dōjn tau moram prajti, ka skur tam je štja, kak gda sam dja odišo v Holandijo leta 1956. Pa nej samo ta vēs, litji cejli rusag. Gda demo dumau, žena furt tau pravi, ka tau je na konci svata."

Zdaj na zadnja mi povejte, če bi štja gnauk začnili življenje, pa bi odišli?

"Odišo bi. Istina ka je težko bilau začniti, dapa tisti žitak, ka je tam v Holandiji pa ka tōj na Vugrskom, je kak neba pa zemla."

K.Holec

... DO MADŽARSKE

1992. november 29-én (vasárnap)

HELYI KÉPVISELŐ-VÁLASZTÁS lesz APÁTISTVÁNFALVÁN

1991-ben lemondott képviselőtestületünk egy tagja, aki elsősorban a balázsfalui lakosok érdekeit képviselte. Kérünk minden választójoggal rendelkező lakost, hogy a választáson illetve az azt megelőző jelöléseken (október 26-tól) szíveskedjen aktíván részt venni, hiszen a falut érintő fontos döntéseket a helyi képviselő testület hozhatja meg. Az ajánlással kapcsolatos tájékoztatót a kopogtatócéddalával együtt mindenkinél kézbesítjük. Mindezekről plakátokon is tájékoztatjuk a lakosságot.

Polgármesteri Hivatal Apátistvánfalva

MADŽAR MED TURKI NA SLOVENSKEM

Do konca decembra je na ptujskem gradu na ogled razstava: Srečanje z Jutrovim (z Vzhodom). Zbirka 47 portretov in figur ljudi z Vzhoda in eksotičnih dežel je posebnost ptujskega muzeja in je med najbogatejšimi te vrste v Evropi. Iz te serije so v 99. letu obstoja ustanove postavili reprezentativno razstavo.

V 16. stoletju so imele na Slovenskem nenavadne stvari prednost. Graščine in gospoda, ki je kaj dala nase, je naročala slike o Turkih. Ptujске slike so dela italijanskih slikarjev, ki so ustvarjali na gradovih v Sloveniji. Naročniki so bili znameniti diplomati gospodje Herbersteini.

Ptujsko zbirko turkerij lahko razdelimo v tri velike skupine. Prva obsega 17 doprskih portretov in tri figure. Slike prikazujejo osmanske in tatarske dos-

*Gibelli.
Mustafa Pasca's
aleppo.*

*Michella legr.
Principe di Transilva
anno 1666.*

tojanstvenike in vojake, balkanske kneze, kozaške vojskovodje, ruske in poljske vojake. Druga skupina obsega 13 slik, ki prikazujejo Orientalke. V tretji skupini je 14 podob mož in žena iz tujih oddal-

jenih dežel. Ljudstva in kulture Kitajske, Amerike, Afrike, Egipta in Orienta predstavljajo možje in žene v parih.

Med slikami sta za nas dve še posebno zanimivi. Na prvi vidimo Cbeli Mus-

tafo pašo, ki je bil svak velikega vezirja Kprlja. Mustafa paša se je v letu 1663 udeležil bojnega pohoda na Ogrsko in umrl med obleganjem Szigetvara. Na sliki je paševa obleka preprosta. Ima dolgo belo brado, na glavi pa svetel turban.

Na drugi sliki je Mihály APAFY I. (1632-1691), ki so ga osmani leta 1661 imenovali za sedmograškega kneza (erdlyi fejedelem). Ko so cesarske čete ponovno zavzele Ogrsko, se je Apafy podredil Habsburžanom. Knez je naslikan v oklepu in nosi z dragulji okrašeno usnjeno kapo. Na prsih mu visi pečat, vladarski simbol sedmograških knezov. V levici drži palico, v dokaz knezovega dostojanstva.

-mkm-

V nedeljo, 29. novembra 1992 bodo v

ŠTEVANOVCIH LOKALNE NADOMESTNE VOLITVE

Leta 1991 se je odpovedal član zbora v samoupravnem odboru, predstavnik, ki je zastopal interese prebivalcev v Otokovcih. Prosimo prebivalce z volilno pravico, naj se udeležijo volitev, oz. kandidacijskih zborov (od 26. oktobra), kajti o življenju vasi odloča samoupravni odbor. Informacije o volitvah oz. kandidaturi boste dobili osebno in prek plakatov.

Urad župana v Števanovcih

GREGOR GRIČ

JESENSKI SPOMINI NA POLETNO BUDIMPEŠTO

(V TREH NADALJEVANJIH)

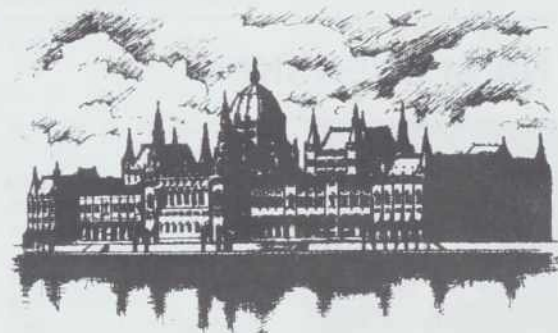
ÉRD ME JE RAZOČARAL, PA NE VEM ZAKAJ

Res, Érd me je razočaral, čeprav mestece ni krivo za moje razočaranje. Sredi avgusta ali malo bolj v drugi polovici sem bil drugič v Érd, prvič pa pred kakimi petimi šestimi leti. Zato najprej zanimiv spomin na prvo "srečanje" z Érdom.

Bil sem gost madžarske televizije v Budimpešti, v programu pa je bil tudi obisk regionalnega in za manjšine "odgovornega" televizijskega studia v Pečuju in kratko seznanjanje s kraji, v katerih živijo Hrvati. Kar se tiče obiska in bivanja v Pečuju, vse priznanje vodstvu, ki je poskrbelo za mene, kar najbolj preprostega in za manjšine specializiranega novinarja, enako (ali še bolj), kot, če bi gostilo direktorja slovenske radiotelevizije. Brez vsiljivosti so mi pripravili čudovit program, denimo v Mohač in okolico ter še v nekatere druge kraje, v katerih živijo Hrvati, pa tudi v Pečuju je bilo vse super. Po obisku Versende in nastopu bungejških skupin na neki prireditvi v Pečuju in predstavitvi neke zanimive knjige v hrvaškem klubu, sem nekako začutil, da "kri ni voda", vendar je to druga, bolj zasebna zgodba.

Kot gost MTV-ja sem imel čast, da me je iz Budimpešte v Pečuj peljal šofer s službenim avtomobilom (res, bila je volga, pa kaj bi bili malenkostni), in enako se mi je "godilo" ob vračanju. Tja in nazaj sta bili vozili enaki, šoferja pa druga in različna kot noč in dan. Tja grede me je vozil klepetav voznik, s katerim sva se ustavila pri nekaj gostilnah, in bil je pripravljen odgovoriti na

sleherno vprašanje. Tudi tedaj, ko sva se ob Donavi peljala mimo Paksa, kjer ima Madžarska svojo (edino) atomsko elektrarno, v kateri imajo porabski Slovenci "svojega človeka". To je Štefan Labricz z Gornjega Senika, kjer še živi njegova mama, oče pa mu je pred leti umrl, vsi pa smo ga poznali kot vnetega pevca Fincinega Ferija, ki je bil pri pevskem zboru vse od njegove ustanovitve. Sin Štefan je nazadnje delal v monoštrski vremenski opazovalnici, nato pa se je preselil v Paks oziroma v tamkajšnjo atomsko centralo, kjer opravlja isto delo. Povabila, naj ga obiščem, še nisem izpolnil, pa ne zavoljo bojazni pred sevanjem ali česa podobnega, marveč zato,

ker še nisem "prišel zraven".

Pravo nasprotje klepetavemu šoferju med Budimpešto in Pečujem je bil voznik volge ob vrnitvi iz Pečuja v Budimpešto. Če sem ga kaj vprašal, je odgovoril le z "da" ali "ne" in po tem mi je začelo presedati zaradi vprašanj v "prazno", zato sem molčal vse do Érda. Tu sem predlagal, da bi nekaj popila, kajti v Érd je živel (sedaj že pokojni) Zoltán Csuka, najplodnejši pre-

vajalec jugoslovanske književnosti v madžarski jezik. Njegovo delo zdaj uspešno nadaljuje Orsolya Gálos (znanci ji pravimo Urška, ker je njena mama nekje z Dolenjske). Prevedla je že tako zahtevna dela, kot je denimo Galjot Draga Jančarja, nekatere njegove dramske tekste in marsikaj drugega, recimo prozna dela Kajetana Koviča.

A da se vrnem v Érd. Vozniku predlagam, da se ustavi v gostilni in nekaj popije v čast velikemu prevajalcu. Dialog je potekal nekako takole: "Povabim vas na kavo!" mu rečem. "Oprostite, ne pijem kave," je poskusil biti vljuden. "Nič zato," pravim, "saj se samo tako reče, lahko popijeja

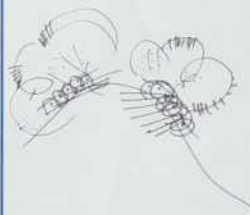
"špricar". "Ja, veste, alkoholnih pijač pa vozniki na Madžarskem ne smejo piti," slišim tisto, kar že vem. Ker si želim, da bi se ustavila, poizkusim, če gre v tretje res rado: "Pa popijva pepsi." Tedaj kokakole še niso imeli povsod. "Bi, pa me boli grlo. Pojdite, če ste žejni, v avtu vas počakam," dobim odgovor na tretje vprašanje. Zelo hitro se spomnim tistega, da pametnejši od neha (če me je že "v tretje gre rado" izdal) in rečem:

Naše pesmi (35)

TAM ZA TURSKIM GRIČOM

*Tam za turskim gričom,
tam so naši fanti,
se za nas vojskujejo,
se za nas vojskujejo.*

*Oča lubeznivi,
saj vi men' ste krivi,
da jaz morem bit' soldak,
da jaz morem bit' soldak.*

*Oh, adijo, očka,
oh, adijo, mam'ca,
oh, adijo, sestra, brat,
zdaj se vid' mo zadnjičkrat.*

*Žena, tū je roka,
skrbi za otroka,
mene več nazaj ne bo,
mene več nazaj ne bo.*

*Tam se nič ne smili,
oča svojem' sini,
sin pa tud' očetu ne,
sin pa tud' očetu ne.*

*Tam so črni dimi,
tam se nič ne vidi,
da mi krugla prileti,
da mi krugla prileti.*

*Krugla priletela,
v srce mi zletela,
i me težko ranila,
i me težko ranila.*

(Gorenji Sinik)
-mkm-

"Pa nič, se bom tu ustavil kdaj drugič."

Ta "kdaj drugič" pa se je "zgodil" letos sedemnastega avgusta, ko sem s svojo "katro" in sam potoval na tretji madžarski kongres v Budimpešto. Zaradi grozljive vročine sem bil resnično žejen, vendar se nisem ustavil zaradi žeje, marveč zavoljo druge

"žeje", o kateri pa kaj več upajmo - v naslednji številki. Zakaj me je Érd razočaral, kot sem zapisal danes, pa niti sam prav ne vem, morda se bom spomnil za prihodnje nadaljevanje. Naslednjič torej nekaj "vročih" vtisov iz Érda in prihoda v Budimpešto.

OBIŠČITE KOMPASOVE
BREZCARINSKE PRODAJALNE
(DUTY FREE SHOPS)
NA MEJNIH PREHODIH V

DOLGI VASI
KUZMI
GEDEROVCIH
RADGONI

* * *

BOGATA PONUDBA
UGODNE CENE
ODPRTO VSAK DAN OD 8. DO 20. UR:

RITKAROVCI

Lansko leto je dijaška samouprava organizirala trimski pohod. Učitelji so se odločili za pot do Ritkarovec. Na ta izlet smo šli 24. septembra.

V četrtek ob pol devetih smo morali biti v šoli. Tokrat smo šli peš. Doljnjeseničani so se pripeljali z avtobusom do križa. Tam smo se srečali. Potem smo šli na pot. Hitro smo prišli do Ritkarovec, toda Stevanovčani so že bili tam. Med potjo je vsak postal lačen, zato smo se

najprej najedli. Ko smo se najedli in si odpočili, smo odigrali roketne in nogometne tekme z drugo šolo. Med tem so nekateri pekli "špek". Skupina otrok pa je zavila v gozd in tam igrala "vojno številk".

Čas je hitro minil, treba je bilo domov. Poslovili smo se od prijateljev. Ko smo prišli domov, smo bili vsi utrujeni, a vseeno težko čakamo naslednji izlet.

Renata Šomenek
OŠ Gornji Senik

ŠPORTNO SREČANJE V KUZMI

je bil 17:6 za nas. Zmage smo bili zelo veseli. Po tekmi so nas pogostili s sendviči in kokakolo. Po kratkem počitku smo spet krenili na pot, zdaj proti Trdkovi. Hrib je bil zelo strm, zato smo le počasi napredovali. V Martinju smo se odpočili in osvežili. Od tam do Senika smo prišli zelo hitro. Zelo dobro smo se počutili in veseli nas, da smo zmagali.

Na povabilo športnikov iz Kuzme smo se udeležili dekliškega roketnega srečanja. V petek popoldan smo s kolesi krenili na pot. Peljali smo se čez nov mejni prehod. Kar hitro smo prišli v Slovenijo. Malo nas je presenetila makadamska cesta. Po hitri vožnji - po bregu navzdol - smo čez nekaj minut prišli v Kuzmo. Učitelji in učenci so nas pristočno pozdravili. Preoblekli smo se in tekma se je začela. Za gostitelje je navijalo veliko otrok, za nas samo dva učitelja, spremljevalca Kljub temu smo dobro igrali. Zogo

smo zaporedoma poslali v mrežo, naša vratarka pa je bila zelo spretna. Rezultat

Monika Dravec
OŠ Gornji Senik

VEŠ - VEM

NAJMOČNEJŠI ČLOVEK NA SVETU

Nam manj znana beseda powerlift, je v ZDA in tudi že drugod po svetu izraz za novo športno zvrst. Sestavljena je iz treh športnih disciplin, in sicer iz squada (iz počepa se je treba dvigniti z bremenom na hrbtu), deadlifta, ko je treba dvigniti utež kar do bokov in tretja zvrst je bench press, ob tej disciplini je treba ležati na hrbtu dvigniti v zrak uteži. Gospod Anthony Clark je tačas najmočnejši mož na svetu. Clark ima svetovni rekord v squadu, kjer je dvignil kar 461 kg. Ima pa tudi mladinski svetovni rekord v bench pressu v dvigu teže 300 kg. Clark je visok 173 cm. Kako razvite mišice ima nam pove podatek, da ima njegovo stegno v obsegu 82 cm. Tilnika skoraj nima, zato pa ima izredno širok hrbet. Clark pravi, da je ta zvrst športa izredno težka in naporna. Trenira kar 4 ure na dan in med treningom vzdigne skupno za 16 ton uteži.

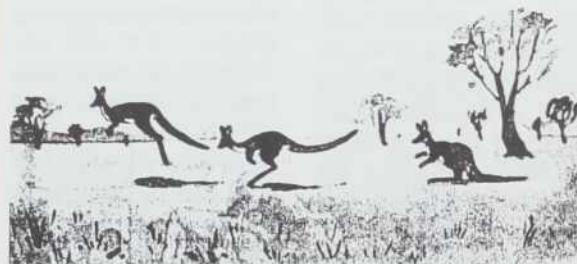
Hrani se dokaj izdatno, saj ima dnevno kar 5 obrokov hrane, kajti telo

porabi ob takim naporu v enem treningu kar 11.000 kalorij in 12 litrov tekočine.

Rekli smo že, da mora biti njegova prehrana izdatna. Jesti začne že ob šestih zjutraj, ko zaužije napitek iz petih jajc in dveh banan, zraven poje še 4 kolačke kruha in 4 umešana jajca. Naslednji obrok ima ob 9. uri, nato pa kosilo ob 12. uri. Popoldne ima malico že ob 14. uri in nato ob 17. uri. Za malico pospravi kar 4-5 sendvičev s kikirikijevim maslom.

Gospod Clark Anthony se vedno rad predstavi in pove, da je najmočnejši mož na svetu. Ima pa seveda težave z oblačenjem. Njegovo telo je tako razvito in mogočno, da mu nobena obleka ni prav. Sam pravi, da mu obleke morajo šivati po meri. Zanje potrebuje mnogo več blaga, kot drugi ljudje in obleka ga navadno stane kar do 600 dolarjev. Gospod Clark pa se rad pohvali in je ponosen, ker ga ljudje občudujejo.

MALI IN VELIKI SKAKAČI

Kenguruji običajno ne hodijo. Po pašniku se premikajo s poskakovanjem. Kadar jih preganjajo, so hitri kot avto. Moč, s katero se odpravijo od tal, je velika. Če bi z zadnjim nogo udarili po človeku, bi ga pobili do smrti. Kadar zares poskočijo, se poženejo do dva metra visoko in 12 m daleč. Tudi kengurjem služi dolg rep, da v hitrem diru love ravnotežje.

PORABJE IZ OBJEKTIVA

NIKA ZA SMEJ

Bolezen

Naša Micka z velikimi bolečinami (fájdalom) rodi dehta. Že dveji vóri se mantra. Njeni mauž, naš Miška, pa skauz mora tau dajckanja poslušati. Sploj se ma smili njegva žena pa njej etak pravi: "Draga moja Micka! Za vse tvojo trpljenje sam ti dja kriv. Ne boj čemerna na mč. Strašno te šanjativam." Naša Micka pa zdaj etak pravi: "Moj dragi mauž! Boj z mérom, za moje bolečine si nej ti kriv."

* * * * *

Problem

Naša Vilma je eden dčn k doktora ušla pa se ma etak taužila: "Dragi gospaud doktor! Velki problem mam. Vejte, mam ednoga fejs človeka, steri za menov odi. Lejpi je, dober človek je, bogati je, tak se vkúp šikava, kak ne vejma ka. Dja njega rada mam, on me ti rad ma."

Naš doktor pa zdaj etak pravi: "No, vej je pa tak vse vreda. Gde je pa te tuij problem?"

Naša Vilma pa zdaj etak pravi: "Dragi doktor! Problem je samo tau, ka ne vejma, kak tau povejm svojma možej."

* * * * *

Steri vej vekšo čüdo prajti

Dva si prpovejdata. Tč eden iz Alaske, te drugi pa iz Kalifornije. Tč iz Alaske etak pravi drugoma: "Vi ste naletja. Pri vas je furt vrauče. Pri nas je tak mrzlo, ka prva litji dojimo, pod krave moremo zaküriti, aj mlejko leko vópodojimo, če neškemo, ka not v nji zmrzna. No zdaj si je tč drugi tui cejlo svojo pamet vkúp paubro pa etak pravi: "Tuij v Kaliforniji je takša vročina, ka da se kokauši na gnejzdo spravljajo, moremo led pod nji klati, aj se dajce ne skujejo."

Od toga nam je napamet prišlo, ka nej samo v Alaski pa v Kaliforniji djestajo čüdni ljudje. Nej dugo ka se je na Verici zgodilo, ka je eden iz Slovenske vesi tui takšo čüdo napravo. Dva ali tri Slovence pa dva Vaugra sta ga poslušala z vijami pa z lampami. Pa čüda se je zgodila. Tej naši Slovenci so za nistarni minutov gratali Vendi, potejn do vendski gučali, ka so na tau veliko čüdo slovenski pozabili. Od

toga smo eštja nej dobili novice, če je tč človek iz Slovenske vesi tč Vaugre tó v čüdo spravo pa zdaj že oni tui vejo vendski. Tak mislimo, ka je tau potrebno, kak do pa te tej takši velki funkcionarji, če ne znajo jezika? Baugi (h)vala vsi tej drugi Veričanci pa Ritkarovci so pa ostali Slovenci, ka oni tak pravijo, ka je nji nej vendska mati rodila, litji slovenska. (Vej pa tau ranč ne vejmo vópovedati.)

Te je pa itak istina, ka čüde nejgajo, samo čüdni ljudje.

STARI RECEJPTI ZA MLADE KÜJARCE

Cvekova župa

Če okajeno meso küjate, prvo vodau tavlejte, drugo gorponicajte za župo. Zrežte v njo česnek na dugo in drovno (tau so cveki), dejte v njau lobernov list, eci (kis), če je potrebno posaulite. Na slednje prtepite z vrnjim mlejkom in melov.

Jabkove paverske pogače

Omejsimo 70 dek mele, 25 dek žira (masti) ali margarine, eno žlico soli, sladko mlejko (kelko potrebno). Iz toga štiri tenke testč zvalekamo tak velke kak je tepša (plej). Edno testau spodi damo, na srejdi olupane zribane kisele jabke, na nji 2 žlici cukra. Pokrijemo z drugo testau, z vilcami popikamo, spečemo. Z drugi 2 tastami ravnoč tak naredimo.

Dober tek vam žel
Hilda Čabai

Najnovejša oddaja

SLOVENSKIH UTRINKOV

bo v soboto, 24. oktobra ob 10.45 uri
na 2. programu madžarske televizije. V
oddaji se vam bo predstavila folklorna
skupina z Gornjega Senika.

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena:
posamezna številka
10 forintov oz. 20 SIT,
celoletna naročnina 260
forintov oz. 520 SIT

Tisk: SOLIDARNOST,
Arhitektka Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija